

УДК 338.24:330.341.1

Л. Д. Водянка,
к. е. н., доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
В. С. Підгірна,
к. е. н., асистент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
К. В. Сироїшко,
студентка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

L. Vodianka,
Associate professor Ph.D,
V. Pidhirna,
Associate professor Ph.D,
K. Syroizhko,
student,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi

FOREIGN EXPERIENCE OF STATE REGULATION OF INNOVATION ACTIVITY

У статті узагальнено й проаналізовано зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності на прикладі розвинених країн світу. Продемонстровано найефективніші методи державного регулювання інноваційної діяльності, які можна застосувати в Україні. Таке питання є особливо актуальним для України, яка знаходиться у кризовій ситуації, оскільки інноваційна діяльність є потужним інструментом для розвитку економіки та виходу країни з кризи. Проаналізовано рейтинг країн світу за фінансуванням НДДКР та за індексом глобального економічного розвитку. Визначено особливості реалізації інноваційної політики в різних країнах. З'ясовано, що не існує універсальних інструментів стимулювання, кожна країна використовує свої власні методи. Обґрунтовано доцільність використання окремих інструментів в умовах української економіки для стимулювання інноваційної діяльності підприємств та організацій.

The article generalizes and analyzes the foreign experience of state regulation of innovation activity on the example of developed countries of the world. The most effective methods of state regulation of innovation activity that can be applied in Ukraine are demonstrated. This issue is especially actual for Ukraine, which is in a crisis situation, because innovation activity is a powerful tool for economic development and the country's exit from the crisis. The world ranking for R&D financing and the index of global economic development is analyzed. The features of implementation of innovation policy in different countries are determined. We found that there are no universal incentive tools, each country uses its own methods. The expediency of using separate instruments in the conditions of the Ukrainian economy is grounded in order to stimulate the innovation activity of enterprises and organizations.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, зарубіжний досвід, державні програми, фінансові інструменти стимулювання інноваційної діяльності, індекс глобальної конкурентоспроможності, фінансування НДДКР.

Key words: innovations, innovation development, innovation activity, foreign experience, state programs, financial instruments for stimulating innovation activity, global competitiveness index, financing R&D.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку держави лідерство на світових ринках мають країни, в економічному розвитку яких переважає інноваційна

діяльність. Попит на інновації завжди наявний, тому саме вони є і мають бути пріоритетним напрямком у політиці будь-якої країни, яка постійно прагне економічного розвитку. Потрібно формувати таку державну політику ре-

Таблиця 1. Рейтинг країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності

№	2013	№	2014	№	2015	№	2016
1	Швейцарія		Швейцарія	1	Швейцарія	1	Швейцарія
2	Сінгапур	2	Сінгапур	2	США	2	Сінгапур
3	Фінляндія	3	Фінляндія	3	Сінгапур	3	США
4	Швеція	4	Німеччина	4	Нідерланди	4	Німеччина
5	Нідерланди	5	США	5	Німеччина	5	Нідерланди
6	Німеччина	6	Швеція	6	Гонконг	6	Японія
7	США	7	Гонконг	7	Швеція	7	Гонконг
8	Велика Британія	8	Нідерланди	8	Велика Британія	8	Фінляндія
9	Гонконг	9	Японія	9	Японія	9	Швеція
10	Японія	10	Велика Британія	10	Фінляндія	10	Велика Британія
11	Катар	11	Норвегія	11	Норвегія	11	Норвегія
12	Данія	12	Тайвань	12	Данія	12	Данія
13	Тайвань	13	Катар	13	Нова Зеландія	13	Канада
14	Канада	14	Канада	14	Канада	14	Катар
15	Норвегія	15	Данія	15	Тайвань	15	Тайвань
73	Україна	84	Україна	81	Україна	79	Україна

Джерело: [12].

гулювання інноваційної діяльності, яка б давала можливість постійно стимулювати діяльність інноваційних підприємств та наукових установ, а також яка б базувалась на реалізації інновацій у виробництві та повному використанні науково-технологічного потенціалу країни.

Також крім державного регулювання потрібно використовувати і методи державної підтримки інноваційної діяльності, які також відіграють значну роль у формуванні інноваційного потенціалу країни.

На державному рівні мають вирішуватися системні питання макроекономічного розвитку насамперед — це дослідження теоретико-методологічних та практичних питань формування і реалізації інноваційної та інвестиційної політики, страхування її складових, що становлять важливу проблему в сучасній науці державного управління.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми світового досвіду державного регулювання інноваційної діяльності досліджували такі зарубіжні та вітчизняні фахівці, як Г. Авігдор, В.О. Бердичевська, Є.С. Єгоров, В. Касьяненко, Н.В. Клочкова, З. Наджафов, Л.В. Овчаренко, І.Л. Петрова, Н.П. Сисоліна, І.А. Шовкун, Т.І. Шпильова, О.В. Ядранська.

Незважаючи на значне число наукових праць, низку ключових питань про роль держави в інноваційній діяльності розкрито не повною мірою. Додаткового аналізу і дослідження потребує питання вдосконалення механізмів державного регулювання інноваційної діяльності.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ Й АРГУМЕНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ПОСТАВЛЕНОГО ЗАВДАННЯ

Метою статті є проаналізувати зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності та надати пропозиції щодо запозичення такого досвіду в Україні. Інноваційна діяльність є важливим фактором розвитку суб'єктів підприємництва та економіки країни загалом, тому на пріоритетні позиції у політиці держави потрібно ставити регулювання інноваційної діяльності, яке б стимулювало здійснювати наукову діяльність та створювати інноваційні продукти. Саме тому актуаль-

ним є завдання дослідити методи державного регулювання, що застосовуються у розвинених країнах світу та виділити методи, які б ефективно запрацювали в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Багато розвинених країн застосовують комплексний підхід до стимулювання діяльності інноваційно-орієнтованих компаній, застосовуючи методи як прямого, так і опосередкованого регулювання. Інноваційне середовище в різних країнах різне, тому що кожна країна знаходиться на своєму рівні розвитку, рівні технологій, рівні освіти, рівні інноваційної активності та т.ін. Тому інструменти інноваційної політики і механізми їх використання можуть ефективно використовуватися в одній країні, а в інших країнах бути зовсім непридатними.

У контексті цієї роботи пріоритетним є дослідження тенденцій і зіставлення досвіду держав, що входять в технологічне ядро світового розвитку — США, Японії, Європейського союзу (в останньому до даного типу держав в першу чергу відносяться Великобританія, Німеччина, Франція). Результатами інноваційної політики даних країн стає освоєння передових результатів НДДКР по всьому спектру промислових технологій [4, с. 203].

Також розглянуто інструменти стимулювання інноваційної діяльності країн, які посідають лідируючі місця за індексом глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index).

Індекс глобальної конкурентоспроможності складається Всесвітнім економічним форумом для визначення рейтингу країн за показником економічної конкурентоспроможності і містить 114 показників для 140 країн, при цьому враховуються як статистичні дані, так і опитування керівників бізнесу [18].

Україна ніколи не займала лідируючих позицій в даному рейтингу, що є стимулом для подальшого розвитку. 15 країн, що займають найвищі місця за цим індексом можна побачити в таблиці 1.

США та Японія — є лідерами за рівнем розвитку інновацій та за фінансуванням НДДКР, тому вони є найбільшими конкурентами підприємств Західної Європи, що змушує їх активізувати свої зусилля в галузі координації та інтеграції НДДКР, проведення спільних інвестиційних проектів. Одну з таких широкомасштабних програм було спрямовано на прискорене впроваджен-

ня технологічних нововведень у напівпровідниковій промисловості, досягнення більш високого рівня якості та конкурентноздатності продукції підприємств Західної Європи на світовому ринку. Програму було розраховано на 1990—1997 рр., а загальний обсяг інвестицій, що було виділено на її реалізацію, склав 2,7 млрд ф. ст. У здійсненні програми брали участь фірми: "Філіпс" (Нідерланди), "СГС-Томсон" (Франція, Італія); "Сіменс", "Бош" та "Електротех" (Німеччина); "Плессі" (Велика Британія), а також датський науково-дослідний інститут [3].

Європейський Союз використовує кілька інструментів інноваційної політики та залучення інвестицій для фінансування інноваційної діяльності. Серед них виділяють пряме державне фінансування, в першу чергу шляхом виділення грантів, кредитів, субсидій тощо; створення інфраструктури для інноваційної діяльності; податкові стимули, спеціальні схеми підтримки ризикового фінансування, надання державних гарантій [2, с. 16].

Інструменти інноваційної політики в практично всіх країнах світу різні. Наприклад, в Португалії та Іспанії великий набір фіскальних стимулів використовується до всіх компаній незалежно від їх розміру, а в Великобританії — тільки для компаній малого та середнього бізнесу.

У країнах з високим рівнем науково-технологічного розвитку (Швеція, Німеччина, Фінляндія) надають перевагу заходам прямої фінансової підтримки, що надає можливість державі визначати, які технології або який сектор економіки потрібно розвивати в першу чергу. На відміну від опосередкованих методів стимулювання фінансова допомога має цільовий характер. Держава, а не ринок, визначає, в яких випадках додаткове стимулювання необхідно, а в яких — ні [11].

У Великобританії регіони Східного Мідлену, Уельсу і Шотландії мають власну інноваційну стратегію й активно приймають участь в інноваційних програмах ЄС.

Головне місце в цьому напрямку діяльності відводиться Мережі інноваційних регіонів (Forum of Innovation Regions) та локальній мережі центрів по розповсюдженню інновацій (Innovation Relay Centres — IRC). Центри по розповсюдженню інновацій мають статус незалежних консультативних організацій у сфері технологій та бізнесу, що отримують допомогу від Єврокомісії [9, с. 78].

Ключові ініціативи програмних документів ЄС покликані сприяти втіленню результатів НДДКР в інноваційні продукції і послуги з метою забезпечення конкурентоспроможності ЄС, що також мається на увазі збільшення фінансування НДДКР в Європі, посилення міжнародної інноваційної кооперації [11].

У цілому для країн ЄС характерне трьохрівневе формування інноваційної політики, що включає в себе регіональний, національний і наднаціональний компоненти. Урядам країн належить пріоритет в області фундаментальних досліджень, підготовки кадрів, а регіони все більшою мірою проводять в життя політику поширення інновацій.

Прикладом цього напряму розвитку регіональної складової інноваційної політики є широка участь окремих регіонів Великобританії в інноваційних програмах

ЄС, а також розробка і реалізація регіональних стратегій інноваційного розвитку власних територій. Інноваційна кооперація дозволяє використовувати виробничі та фінансові ресурси, конкурентні переваги підприємств інших країн, сприяє збільшенню продуктивності праці та освоєння капіталомісткої продукції, дозволяючи реалізувати великі проекти, що вкрай складно без об'єднання зусиль [5, с. 81].

Питанням розвитку державної інноваційної інфраструктури особливу увагу приділяють також в США, Японії, Китаї, Індії та Росії.

В останні десятиліття високі позиції в рейтингах, покликаних дати оцінку розвитку інноваційної діяльності, міцно утримували США. У минулі двадцять років ступінь державного регулювання інноваційної діяльності значно зросла. Велика частина інновацій розробляється в рамках державно-приватного партнерства.

В інноваційної діяльності США роль державного регулювання значна, що виражається як в прямих, так і в непрямих заходах. На стику цих двох типів заходів велика увага приділяється розвитку державно-приватного партнерства, співпраці науково-дослідницьких організацій і бізнесу, а також міжнародного співробітництва в інноваційній діяльності. НДДКР в основному проводяться в університетах та фінансуються як державою, так і приватними інвесторами, які зацікавлені в результатах розробок.

Для фінансування фундаментальних та прикладних робіт держава створює спеціальні програми фінансування:

- а) програма створення компаній інвестування малих підприємств (SBIC);
- б) програма трансферу технологій малих підприємств (STTR);
- в) програма інноваційних досліджень малих підприємств (SBIR) [3].

Також у США поширеним є такий вид фінансування інноваційної діяльності, як венчурне фінансування. Багато венчурних організацій фінансують проекти, які є найбільш успішними у всьому світі. Наприклад, Microsoft, Apple, Yahoo, Google спочатку були профінансовані саме венчурними організаціями. Тому можна сказати, що венчурне фінансування є потужним важелем розвитку інноваційних проектів.

Щодо японської моделі стимулювання інноваційної діяльності, для неї характерним є використання таких інструментів: надання пільгових кредитів, пільгове оподаткування та субсидії [7, с. 176].

Японські компанії також активно розробляють та впроваджують інноваційні продукти, завдяки значному сприянню з боку держави. І завдяки швидкому розвитку інновацій Японія стала першою державою, яка коли-небудь атакувала США в плані виробництва інноваційних продуктів.

У інноваційній діяльності Японії спостерігається тенденція розвитку державно-приватного партнерства, міжнародного співробітництва, значущим проявом яких є інтенсифікація зусиль з розвитку міжнародної інноваційної кооперації, в тому числі на рівні регіонів [8, с. 53].

У наукових працях при розгляді методів державної підтримки інноваційної діяльності виділяють: європейсь-

Таблиця 2. Зарубіжний досвід державної підтримки інноваційної діяльності

Назва країни	Державна підтримка інноваційної діяльності		Основні організаційні структури інноваційного процесу
	Організаційні структури інституційної підтримки	Форми стимулювання	
1	2	3	4
США	Адміністрація у справах малого бізнесу, Національний науковий фонд, Федеральні відомства, національна мережа центрів впровадження нових технологій, американська асоціація розвитку науки, адміністрація технологій, Національна дослідна рада, Національний інститут стандартів та технологій, Національна служба технічної інформації, Управління технологічної політики	Пільгове оподаткування, інвестиційний податковий кредит, пільговий режим амортизаційних відрахувань, субсидії, цільові асигнування з бюджету, викреслення витрат на НДДКР, пов'язаних з основною виробничою і торговою діяльністю, із суми оподаткованого доходу	Мережа технологічного капіталу (МКТ) технополіси, науково-технічні парки, квазі ризикова форма організації корпорацій, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми та організації, бізнес інкубатори, науково-технологічні центри, науково-інженерні центри, спільні промислово-університетські дослідні центри, венчурні фірми
Японія	Державні фонди для заохочення науково-дослідної діяльності, Фонд сприяння малим і середнім венчурним підприємствам, Корпорація фінансування малого бізнесу, Центр сприяння розвитку підприємств	Пільгові кредити, пільгове оподаткування, субсидії	Японська корпорація розвитку досліджень, технополіси, науково-технічні парки, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми та організації
Великобританія	Рада з науки та техніки, урядові ради за напрямками досліджень та ін.	Пільгове оподаткування, субсидії, списання витрат на НДДКР на собівартість продукції (послуг, кредитні гарантії	Британська технологічна група, технополіси, малі інноваційні фірми, науково-технічні парки, венчурні фірми, науково-дослідні консорціуми
Франція	Спеціальна урядова організація (ІНОДЕВ), Французьке товариство сприяння венчурному капіталу, Національний центр наукових досліджень, Національне агентство з впровадження досліджень «АНвар», Національне агентство перспективних досліджень, державно-приватний банк для фінансування малого інноваційного бізнесу, науково-технічний фонд тощо	Дотації, субсидії, довгострокові позики, податкові кредити, кредитні гарантії, пільгове оподаткування	Технополіси, техно-парки, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми, венчурні фірми, центри передачі технологій
Німеччина	Консорціуми малого інноваційного бізнесу, державні спеціалізовані банки: Банк кредитів на відтворення та Німецький банк вирівнювання, Міністерство економіки, Міністерство наукових досліджень та технологій, Федерація промислових дослідницьких асоціацій, Патентний центр	Цільові безоплатні субсидії, дотації, оплата витрат на технічну експертизу, пільгові кредити, система страхування кредитів, податкові знижки і пільги, прискорена амортизація, цільові банківські кредити	Науково-технічні парки, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми, венчурні фірми, технополіси

Джерело: [4].

кий, американський та японський підходи до активізації інноваційної діяльності (табл. 2).

Причини відмінностей в підходах використання в інструментах підтримки інноваційного процесу визначити надзвичайно складно, оскільки потрібно враховувати велику кількість різних факторів, серед яких особливості національної культури і історію країни, сучасний економічний стан, які суттєво впливають на прийняття політичних рішень. У країнах з більш низьким рівнем науково-технологічного розвитку, ніж в середньому у Європейському Союзі, використовують заходи загального характеру, які дозволяють підтримувати широке коло напрямків в усіх секторах економіки. У цьому випадку уряд таких країн орієнтується на заходи фіскального стимулювання, які відрізняються між со-

бою тим, що дають змогу ринку і його учасникам самостійно вирішувати, які галузі економіки держави слід розвивати [10, с. 65].

Інноваційна модель розвитку потребує витрат на фінансування науки не менше 2% ВВП (в Україні цей показник складає 0,3%). Країни, які досягли високих темпів економічного зростання за рахунок інноваційного чинника, а це Японія, США, Німеччина, Франція, Великобританія, відповідають цій вимозі. У таблиці 3 можна побачити, що ці країни займають провідні позиції у рейтингу країн світу за фінансуванням НДДКР у 2016 році (Global Research and Development Funding).

Стимулювання інноваційної діяльності у будь-якому випадку потребує фінансових вкладень. Без виділення коштів державою, вкладень інвесторів та внутрішніх

Таблиця 3. Витрати на НДДКР, млрд дол. США

Країна	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
США	415	427	436	450	485	496	512
Китай	149	175	199	258	344	373	401
Японія	148	152	158	163	163	165	172
Німеччина	83	88	91	92	103	107	113
Південна Корея	49	53	56	61	64	75	81
Індія	33	38	41	42	62	66	73
Франція	47	49	51	52	58	59	60
Росія	23	25	27	38	54	51	55
Велика Британія	39	41	42	44	44	45	48
Бразилія	24	28	30	31	37	37	37
Україна	1,01	1,8	1,44	1,2	0,65	0,63	0,91

Джерело: складено на основі [13—17].

витрат суб'єктів господарювання на НДДКР не можливий розвиток виробництва і економіки в цілому. Україна значно відстає у розмірах витрат на наукові дослідження, мало того у нас йде тенденція до спаду даних витрат, в той час як у інших країнах витрати на НДДКР тільки зростають. У таблиці 3 подано витрати на НДДКР у різних країнах світу та в Україні.

Отже, враховуючи досвід розвинених країн у сфері активізації інноваційної діяльності, можна виділити прямі та непрямі методи стимулювання інноваційної сфери в Україні. До прямих методів можна віднести:

- бюджетне фінансування чи надання кредитів на пільгових умовах підприємствам і організаціям, що здійснюють наукові розробки та готують кваліфіковані кадри;

- безоплатна передача або надання на пільгових умовах державного майна та земельних ділянок для організації інноваційних підприємств;

- створення наукової та обслуговуючої інфраструктури у регіонах, де концентрується науково-дослідна діяльність;

- реалізація цільових програм, спрямованих на підвищення інноваційної активності бізнесу;

- державні замовлення, переважно у формі контрактів на проведення НДР, які забезпечують початковий попит на нововведення, а потім широко застосовуються в економіці країни;

- створення науково-технічних зон із спеціальним режимом інноваційно-інвестиційної діяльності [1, с. 56].

Серед непрямих методів найбільш пріоритетними є:

- податкові пільги на інвестиції, що здійснюються в інноваційну сферу;

- різноманітні пільги для суб'єктів економічної діяльності, які спеціалізуються на науково-технічних напрямках;

- законодавчі норми, які стимулюють науково-дослідну активність.

Крім того, одним з першочергових завдань для нашої країни має стати створення економічного та правового механізму розроблення й упровадження новітніх технологій та інновацій у практичну сферу. Ці механізми повинні сприяти формуванню відповідних умов для розвитку інноваційної діяльності підприємств. Також важливим є формування економічної політики держави щодо впровадження у виробництво і побут новітніх технологій, визначення реальних перспективних джерел фінансових ресурсів, необхідних для реалізації передбачуваних напрямів розроблення інновацій, стимулювання та розвиток венчурного підприємництва, а також відповідність нормативної та юридичної баз наукового і загальноосвітнього рівнів спеціалістів для здійснення циклу "ідея-розробка-інновація-упровадження", відповідних методів управління цими процесами на підприємстві [2, с. 43].

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Підводячи підсумки, необхідно відзначити, що в країнах, що досягли значних результатів в інноваційному розвитку, поряд з прямими методами державного

регулювання, найважливіше місце в яких займає фінансування, вживаються заходи щодо поширення інновацій з акцентом на методи стимулювання. Одним із завдань, що вирішуються при тісному поєднанні даних методів, є розвиток інноваційної кооперації.

Для європейської моделі підтримки інноваційної діяльності характерним є: надання податкових пільг, преференцій, дотацій, спрощення адміністративних процедур, підтримання підприємств, які інвестують кошти у бідніших регіонах держави, створення технологічних парків та ін. Ми можемо говорити про ефективність такої системи, тому що, як свідчать дослідження, як у Франції, так і у Німеччині, кількість підприємств, котрі отримують податковий дослідницький кредит, зростає з кожним роком, незважаючи на складність процедури його оформлення. В ефективності інноваційної політики Німеччини не має бути сумніву, тому що здатність до інновацій у цієї країни одна з найкращих у світі.

Глобалізація і регіоналізація, зростання наукоємності технологій, обмеженість ресурсів вітчизняних суб'єктів інноваційної діяльності призводять до того, що інноваційна кооперація має істотний потенціал активізації інноваційної діяльності, в тому числі на регіональному рівні, і ступінь інтенсивності її використання в рамках державного регулювання інноваційної діяльності стрімко зростає. Про це свідчить досвід ЄС, США, Японії. В результаті регіональні органи влади і управління зміцнюють економічні зв'язки із зацікавленими у співпраці зарубіжними суб'єктами інноваційної діяльності, одночасно, регіональні проблеми вирішуються шляхом тісної взаємодії державних і регіональних органів влади і управління, оскільки останнім краще відомі економічні, технічні та соціальні потреби регіонів.

Література:

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. — Т. 3. — К.: Фенікс, 2013. — 76 с.
2. Інноваційна політика: Європейський досвід та рекомендації для України / [Авігдор Г., Архангельський В., Бойто Е. та ін.]. — К.: Фенікс, 2015. — 76 с.
3. Бошота Н.В., Шишоло Д.В. Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності // Молодий вчений. — 2016. — № 9. — С. 14—18.
4. Касьяненко В. Зарубіжний досвід управління інноваційним потенціалом економіки та можливості його використання в Україні / В. Касьяненко // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2011. — № 4. — С. 200—204.
5. Клочкова Н.В. Развитие инновационной деятельности: обобщение зарубежного опыта [Текст] / Н.В. Клочкова, В.О. Бердичевская // Вестник Ивановского государственного энергетического университета. — 2012. — № 1. — С. 78—82.
6. Наджафов З. Деякі аспекти державної інноваційної політики у промислово розвинутих країнах / З. Наджафов // Економіст. — 2016. — № 6. — С. 45—49.
7. Петрова І.Л. Інноваційна діяльність: стимули і перешкоди [Текст]: монографія / І.Л. Петрова, Т.І. Шпильова, Н.П. Сисоліна. — К.: Дорадо, 2010. — 320 с.

8. Овчаренко Л.В. Роль державного регулювання у становленні інноваційного підприємництва в країнах з перехідною економікою / Л.В. Овчаренко // Наукові записки. — 2013. — Т. 21. — С. 49—55.

9. Шовкун І.А. Моделі інноваційного розвитку: міжнародний досвід та уроки для України / І.А. Шовкун // Проблеми науки. — 2012. — № 8. — С. 75—83.

10. Ядранська О.В. Зарубіжний досвід державного регулювання науки: основні форми та напрями / О.В. Ядранська // 36. наукових праць ДонДУУ. Сер.: Державне управління. — 2016. — Вип. 93, Т. 8. — С. 63—69.

11. Єгоров Є.С. Програма інноваційного розвитку зарубіжних країн: досвід та досягнення [Електронний ресурс] / Є.С. Єгоров. — Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Apir/2016_2/Yegorov%202.pdf

12. Індекс глобальної конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://edclub.com.ua/tegy/indeks-globalnoyi-konkurentospromozhnosti>

13. Наукова та інноваційна діяльність (1990—2016). Джерела фінансування інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

15. GLOBAL R&D FUNDING FORECAST // R&D Magazine. [Електронний ресурс]. — December 2013. — Режим доступу: <https://www.battelle.org/docs/default-source/misc/2014-rd-funding-forecast.-pdf?sfvrsn=2>

16. GLOBAL R&D FUNDING FORECAST // R&D Magazine. [Електронний ресурс]. — Winter 2016. — Режим доступу: https://www.iriweb.org/sites/default/files/2016GlobalR%26DFundingForecast_2.pdf

17. GLOBAL R&D FUNDING FORECAST // R&D Magazine [Електронний ресурс]. — Winter 2017. — Режим доступу: http://digital.rdmag.com/researchanddevelopment/2017_global_r_d_funding_forecast?pg=4#pg4

18. Lyubov Vodyanka, Zoryana Kobelya, Nataliia Filipchuk. The problematic aspects of position disbalance of Ukraine and Romania in international rating estimates // The USV Annals of Economics and Public Administration. — 2016. — vol. 16, issue Special. — P. 72—77.

References:

1. EU (2013), Innovatsii v Ukraini: Yevropejs'kyj dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy [Innovation in Ukraine: European Experience and Recommendations for Ukraine]. Feniks, Kyiv, Ukraine.

2. Avigdor, G. Arkhangel'skii, V. and Boito, E. (2015), Innovatsijna polityka: Yevropejs'kyj dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy [Innovation Policy: European Experience and Recommendations for Ukraine]. Feniks, Kyiv, Ukraine.

3. Boshota, N.V. and Shyshola, D.V. (2016), "Foreign experience of state regulation of innovation activity", Molodyj vchenyj, vol. 9, pp. 14—18.

4. Kasyanenko, V. (2011), "Foreign experience in managing the innovative potential of the economy and its potential for use in Ukraine", Marketynh i menedzhment innovatsij, vol. 4, pp. 200—204.

5. Klochkova, N.V. (2012), "Development of innovation activity: generalization of foreign experience", Vestnyk Yvanovskoho hosudarstvennoho enerhetycheskoho unyversyteta, vol. 1, pp. 78—82.

6. Najafov, Z. (2016), "Some aspects of state innovation policy in the industrialized countries", Ekonomist, vol. 6, pp. 45—49.

7. Petrova, I.L. Shpileva, T.I. and Sysolina, N.P. (2010), Innovatsijna diial'nist': stymuly i pereshkody [Innovative activity: incentives and obstacles], Dorado, Kyiv, Ukraine.

8. Ovcharenko, L.V. (2013), "The role of state regulation in the establishment of innovative entrepreneurship in transition economies", Naukovi zapysky, vol. 21, pp. 49—55.

9. Shovkun, I.A. (2012), "Models of innovation development: international experience and lessons for Ukraine", Problemy nauky, vol. 8, pp. 75—83.

10. Yadranska, O.V. (2016), "Foreign experience of state regulation of science: main forms and directions", Zb. naukovykh prats' DonDUU. Serii: Derzhavne upravlinnia, vol. 93, pp. 63—69.

11. Yegorov, E.S. (2016), "Program of innovative development of foreign countries: experience and achievements", Available at: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Apir/2016_2/Yegorov_2.pdf (Accessed 28 March 2018).

12. Economic Discussion Club (2018), "Global Competitiveness Index", available at: <http://edclub.com.ua/tegy/indeks-globalnoyi-konkurentospromozhnosti/> (Accessed 28 March 2018).

13. State Statistics Service of Ukraine (2017), "Scientific and innovation activities (1990-2016), Sources of Innovation Financing", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 28 March 2018).

14. Official site of the National Bank of Ukraine (2018), available at: <http://www.bank.gov.ua/> (Accessed 28 March 2018).

15. R&D Magazine (2013), "2014 GLOBAL R&D FUNDING FORECAST", available at: <https://www.battelle.org/docs/default-source/misc/2014-rd-funding-forecast.pdf?sfvrsn=2> (Accessed 28 March 2018).

16. R&D Magazine (2016), "2014 GLOBAL R&D FUNDING FORECAST", available at: https://www.iriweb.org/sites/default/files/2016GlobalR%-26DFundingForecast_2.pdf (Accessed 28 March 2018).

17. R&D Magazine (2017), "2014 GLOBAL R&D FUNDING FORECAST", available at: http://digital.rdmag.com/researchanddevelopment/2017_global_r_d_funding_forecast?pg=4#pg4 (Accessed 28 March 2018).

18. Vodyanka, L. Kobelya, Z. and Filipchuk, N. (2016), "The problematic aspects of position disbalance of Ukraine and Romania in international rating estimates", The USV Annals of Economics and Public Administration, vol. 16, pp. 72—77.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2018 р.